Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 220/2021 vp)

Liikenne- ja viestintävaliokunta

10.2.2022

Edunvalvontajohtaja Ari Herrala

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

- Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki
- Samalla voimassa oleva vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki kumottaisiin ja 20 esitettävään lakiin liittyvää lakia muutettaisiin
- Lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2023 alussa
- **Vaarallisten aineiden kuljetusta koskevan lain uudistus on ollut vireillä jo useiden vuosien ajan, joten on hyvä, että nyt ollaan vaiheessa, jossa hallituksen esitys uudeksi vaarallisten aineiden kuljetusta koskevaksi laiksi on annettu eduskunnalle ja valiokuntakäsittelyssä**
- **Laki on hyvin ja perusteellisesti valmisteltu ja valmistelun aikana on kuunneltu myös sidosryhmiä ja huomioitu niiden esittämiä näkökantoja**

Soveltamisala

- **Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen suorittamalla kuljetuksella tarkoitettaisiin vaarallisen aineen kuljetusta, jonka suorittaa Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen palveluksessa oleva henkilö ja jolle puolustusvoimat tai Rajavartiolaitos on antanut käskyn tai määräyksen suorittaa kuljetus niiden valvonnassa ja vastuulla**
- **Kuljetusyritysten on jatkossakin voitava suorittaa Puolustusvoimia ja Rajavartiolaitosta palvelevia kuljetuksia heidän tarpeidensa ja määräystensä edellyttämällä tavalla**

Tilapäinen säilytys

- **VAK-lain aiemmasta tilapäisen säilytyksen määritelmästä luovuttaisiin ja tilalle esitetään uutta säännöstä tilapäisen säilytyksen edellytyksistä**
- **Ehdotus on pääosin hyväksyttävä, erityisesti verrattuna muissa toteuttamisvaihtoehdoissa esitettyihin vaihtoehtoihin**
- **Edellytettävät toimenpiteet pitää suhteuttaa tilapäisen säilytyksen laajuuteen ajan ja määrän sekä kuljetettavan tavaran vaaraominaisuuksien osalta**
- **Myös pelastussuunnitelmien laajuus tulee voida suhteuttaa tilapäisen säilytyksen mukaiseen laajuuteen**

Reittirajoitukset

- **Hyvä:**
  - **että reittirajoitusten asettamisen ehtoja yksinkertaistetaan ja**
  - **että liikenne- ja viestintävirasto voi toteuttaa rajoituksen poistamisen, jos rajoitukselle ei ole enää perusteita**
- **Tieto reittirajoituksista tulisi olla jatkossa sähköisessä muodossa kaikkien saatavilla, jotta toimijat pystyvät etukäteen tarkistamaan sallitut kuljetusreitit.**

Valvonta

- **Valvontaa koskevien säännösten täsmentämistä ja mm. valvontasuunnitelman edellyttäminen kannatettavaa**
- **Hyvä, että Liikenne- ja viestintävirastosta tulee valvontaviranomainen myös tiekuljetuksessa ja sille kuuluu myös mm. turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuuden ja lähettävien yritysten valvonta sekä viranomaisvalvonnan koordinointi**
- **SKAL on huolissaan viraston resurssien riittävyydestä**

Viranomaisten toimivalta

- **Esityksen perusteluissa on hyvä ja kattava esitys Liikenne- ja viestintäviraston uusista tehtävistä ja niiden vaikutuksista virastoon ja sen resursseihin**
- **Uudet tehtävät ovat tarpeellisina ja perusteltuja**
- **Edellä todetun mukaisesti kannetaan huolta resurssien riittävyydestä, koska resurssien lisätarve sekä henkilöstön että erityisesti rahoituksen osalta on suuri**

Sanktioiden uudistaminen

- **Liikennevirhemaksun käyttöönotto myös vaarallisten aineiden kuljetuksissa on hyvä asia**
- **SKAL pitää hyvänä myös sitä, että asiakirjarikkomusten osalta on huomioitu se, että liikennevirhemaksulla rangaistavia rikkomuksia ei lasketa mukaan ajo-oikeuteen vaikuttaviin rikkomuksiin**
- **Tämä vastaa liikennepalvelulaissa ja ajoneuvolaissa liikennevirhemaksulla rangaistavia asiakirjoja koskevia puutteita**
- **SKAL kuitenkin esittää liikennevirhemaksua ja ajo-oikeuteen vaikuttamisen poistamista asiakirjarikkomusten lisäksi myös pienten varustepuutteiden kohdalla**

Esityksen vaikutukset viranomaisiin

- **SKAL haluaa kiinnittää huomiota Liikenne- ja viestintäviraston toimintamahdollisuuksiin kokonaisuudessaan**
- **SKAL on huolissaan viraston voimavaroista ja jopa nykyisten perustehtävien hoitamisen onnistumisesta**
- **Virastolle on varattava riittävä rahoitus ja henkilöstöresurssit erityisesti perustehtävien hoitamiseksi**
- **Vasta tämän jälkeen voidaan virastolle osoittaa lisätehtäviä ja mikäli näin tehdään, on myös varmistettava lisätyömäärää vastaava lisärahoitus ja lisähenkilöstö**

Esityksen vaikutukset yrityksiin

- **Esityksen perusteluissa todetaan, että vaarallisten aineiden kuljettaminen aiheuttaa lisäkustannuksia yrityksille tavanomaisiin kuljetuksiin verrattuna, mutta vaatimukset eivät kuitenkaan ole uusia toimijoille eikä lisävaatimuksia kuljetusvaatimusten osalta merkittävästi esitetä**
- **Yrityksille, joiden tehtäviin liittyy tarvetta vaarallisten aineiden tilapäiseen säilytykseen, voi tulla uusia tehtäviä erityisesti sisäisen pelastussuunnitelman laatimisvelvoitteen osalta ja sitä kautta vaikutukset voivat olla suuriakin**
- **Sisäisen pelastussuunnitelman laajuus tulee voida suhteuttaa tilapäisen säilytyksen laajuuteen**

Muita huomioita

- **Muita toteuttamisvaihtoehtoja koskevassa osiossa esitellään myös säiliökuljetusta koskevien tietojen saatavuutta koskeva ehdotus, jota ei luonnoksessa ole päädytty esittämään**
- **Päätöstä perusteltu ja alan toimijoiden kannalta ainoana mahdollinen ratkaisu**
- **Vaihtoehtona ollutta tietojen saataville asettamista ei voi hyväksyä erityisesti suurten lisäkustannusten vuoksi**
- **Ongelmia kyseisessä vaihtoehdossa on paljon, ja erityisesti ne koskevat sellaisten tietovirtojen avaamista, joihin liittyy liikesalaisuuksia**
- **Perusteluissa on tuotu hyvin esiin vaihtoehtoon liittyviä epäkohtia**

Muita huomioita

- **Sekä valtioneuvoston asetuksenantovaltuutus että liikenne- ja viestintäviraston määräystenantovaltuutukset tulee säätää velvoittavina, ei ehdollisina**
- **Säädöstekstissä tulee käyttää muotoa ”annetaan” tai ”tulee antaa”, eikä ”voi antaa”**
- **Velvoittavuus tulee ulottaa erityisesti koskemaan Liikenne ja viestintävirastolle ADR-ajoluvan ja turvallisuusneuvonantajan koulutuksia ja kokeita koskevia määräyksenantovaltuutuksia**

SKAL